

Utlåtande 2004:18 RIV (Dnr 323-823/2003)

Fler lektorer i gymnasieskolan

Motion av Jan Björklund m fl (fp) (2003:6)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion 2003:6 av Jan Björklund m fl (fp) anses besvarad med
vad som anförs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Erik Nilsson anför följande.

Motionens innehåll

Jan Björklund m fl (fp) har i motion 2003:6, *bilaga*, föreslagit att staden skall uttala att var sjätte gymnasielärare i teoretiska ämnen år 2012 skall vara lektor samt att staden skall fortsätta utvecklingsprogrammet för att låta duktiga ämneslärare läsa in lektorskompetens.

Remisser

Ärendet har remitterats till utbildningsnämnden och stadsledningskontoret.

Utbildningsnämnden anser inte att staden bör fortsätta satsningen på att låta gymnasielärare genomgå forskarutbildning med kommunal finansiering.

Stadsledningskontoret anser att satsningen är kostsam för staden och eftersom den omfattar förhållandevis få personer, får den inte särskilt stor spridningseffekt. Kontoret menar att det finns andra sätt att utveckla verksamheten och formerna för samarbete mellan högskola och universitet.

Mina synpunkter

Jag anser att en bra lärare dels ska ha goda ämneskunskaper men också en hög pedagogisk kompetens. Många av de elever som jag har träffat påpekar just hur viktigt det är med den pedagogiska kompetensen och att lärarna har intresse av att undervisa.

Den fortbildning som motionärerna tar upp är kostsam och innebär fördjupning i ett ämne. Jag ser mycket positivt på lärare som vill fördjupa sig i sitt ämne men anser inte att staden skall bekosta dessa kostsamma och långa utbildningar. Det är inte heller med automatik så att den pedagogiska kompetensen som är A och O i en undervisningssituation, går hand i hand med lektorskompetensen.

Jag tycker det är viktigt att staden finner former för ett ökat samarbete mellan högskola och gymnasium. Det kan till exempel handla om högskollärare som arbetar på del av sin tjänstgöring på en gymnasieskola.

Ett ökat antal lektorer skulle kunna leda till att kunskapsöverföringen från universitet till gymnasieskola blev bättre, åtminstone i de fall där de nya lektorerna har en färsk forskarutbildning i bagaget. Jag tycker dock att undervisningskvaliteten i lika hög grad beror på pedagogisk lämplighet som fördjupade akademiska kunskaper.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Sten Nordin* (båda m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. bifalla motionen
2. därutöver anför följande.

Det vikande intresset för läraryrket och den stora bristen på utbildade lärare är mycket oroande. På två år har antalet förstahandssökande till lärarutbildningen minskat med 14 procent. Att klara rekryteringen av välutbildade lärare till skolväsendet är en av Sveriges stora framtida strategiska utmaningar.

Under de senaste trettio åren har läraryrket sjunkit kraftigt i status. Löneutvecklingen har varit dålig och utvecklingsmöjligheterna har blivit allt färre. Samtidigt har arbetsmiljön försämrats. För att höja yrkets status måste en lång rad åtgärder vidtas. Lärarnas löner måste höjas, arbetsmiljön förbättras och lärarnas professionalism värnas. Utöver detta måste fler karriärvägar öppnas.

Utveckling och karriär, två ämnen som i andra akademiska yrken är självklara, är närmast obefintliga inom läraryrket. Den enda karriärvägen som i dag står öppen är mot administrativa uppgifter. Utvecklingsmöjligheter både stimulerar och belönar goda arbetsinsatser och höjer yrkets attraktionskraft.

I våra gymnasieskolor finns många duktiga gymnasielärare som skulle kunna utvecklas vidare till lektorer. Sedan 1970-talet har lektoraten i praktiken avskaffats inom det svenska skolväsendet. Enligt stadsledningskontoret fanns endast 50 lektorer i hela kommunen 2003. Stockholm bör därför inleda en satsning på att ge utvecklingsmöjligheter för dessa lärare att läsa in mer kunskaper på universiteten och licensiera/doktorera i respektive ämne. Med fler promoverade lärare skulle dessutom den akademiska kvaliteten på undervisningen öka.

Det tar tid att öka andelen lektorer. Att utbilda nya lektorer tar flera år och kommunens gymnasieskolor konkurrerar med universitet och högskolor om samma personer. Därför bör målet sättas långsiktigt. Under en tioårsperiod bör antalet lektorer öka så att ungefär var sjätte gymnasielärare i teoretiska ämnen är lektor.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion 2003:6 av Jan Björklund m fl (fp) anses besvarad med vad som anförs i utlåtandet.

Stockholm den 14 januari 2004

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Erik Nilsson

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Kristina Axén Olin, Sten Nordin och Mikael Söderlund* (alla m) och *Lotta Edholm och Ann-Katrin Åslund* (båda fp) med hänvisning till reservationen av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Ewa Samuelsson* (kd) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. bifalla motionen
2. därutöver anföra följande.

Välutbildade och kompetenta lärare är en förutsättning för att hålla en god kvalitet i staden skolor. En satsning på fler lektorat inom skolan anser vi därför vara en viktig del i att säkra en god utbildning och god kvalitet inom skolväsendet. Lektoraten kan vara en länk mellan skolan, universitet och aktuell forskning. Lektorstjänsterna fungerar även som karriärväg för lärare, något som annars är en stor brist inom läraryrket. Vi anser därför att det finns ett behov av att Stockholm aktivt rekryterar och utbildar lektorer till stadens skolor. Forskarutbildningen som initierades av den borgerliga majoriteten var ett viktigt led i detta. Det är därför beklagligt att vänstermajoriteten inte avser att anslå medel till forskarutbildningen.

Det är oroväckande att höra majoritetens företrädare i sitt svar ifrågasätter vikten av kunskap och kompetens bland lärarna i skolan. Välutbildade lärare är grunden för en fungerande skola där kunskap och trygghet skall sättas i centrum. Att majoriteten också pekar på att kompetenshöjande satsning som lektorstjänsterna innebär inom skolan är alltför kostsam är minst sagt märkligt med tanke på de miljarder man nu sätter sprätt på inom kompetensfondens ram.

ÄRENDET

Jan Björklund m fl (fp) har i motion 2003:6, bilaga, föreslagit att staden skall uttala att var sjätte gymnasielärare i teoretiska ämnen år 2012 skall vara lektor samt att staden skall fortsätta utvecklingsprogrammet för att låta duktiga ämneslärare läsa in lektorskompetens.

REMISSER

Motionen har remitterats till utbildningsnämnden och stadsledningskontoret.

Utbildningsnämnden beslöt den 24 april 2003 att överlämna utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Reservation anfördes av *Jan Björklund m fl* (fp), *Yvonne Fernell-Ingelström m fl* (m) och *Jonas Wikman* (kd) enligt följande.

Vi reserverar oss mot utbildningsnämndens beslut då vi yrkade att nämnden skulle besluta att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut samt att därutöver anföra följande:

Vi delar förvaltningens åsikt att lektorat är viktiga för kvaliteten i skolväsendet. Lektorat fyller funktionen av länk mellan skolan, universitetsväsendet och aktuell forskning. Lektorstjänsterna fungerar även som karriärväg för duktiga lärare.

Stockholms stad måste aktivt rekrytera och utbilda lektorer till stadens skolor. Forskarutbildningen som initierades av den borgerliga majoriteten var ett viktigt led i detta. Det är därför beklagligt att vänstermajoriteten inte avser att anslå medel till forskarutbildningen.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat den 18 mars 2003, har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i att antalet lektorer i stadens gymnasieskolor bör öka. Lektorer kan dels bidra till att gymnasieskolan håller sig à jour med den forskning som bedrivs inom universitets- och högskolevärlden, dels förutsätter lektorskompetens en djupare kunskap i metod och kritiskt förhållningssätt, vilken kan komma till nytta på olika sätt i gymnasieskolornas verksamhet.

Det finns dock flera sätt att säkerställa att gymnasieskolan inte blir en isolerad ö från den pågående forskningen vid universitet och högskolor. Förvaltningen kan också ge exempel på utvecklingsverksamheter som syftar till att finna former för ett ökat samarbete mellan högskola och gymnasium. Det kan handla om högskolelärare som arbetar på del av sin tjänstgöring på gymnasieskolan, utvecklingsprojekt, nätverk bestående av forskare på högskola/universitet och gymnasielärare, fortbildningskurser

stående av forskare på högskola/universitet och gymnasielärare, fortbildningskurser på universitetsnivå i form av 5-poängskurser eller mastersutbildningar på deltid för lärare i stadens gymnasieskolor.

Ett ökat antal lektorer skulle naturligtvis kunna leda till att kunskapsöverföringen från universitet till gymnasieskola blev bättre, åtminstone i de fall där de nya lektorerna har en färsk forskarutbildning i bagaget. Förvaltningen anser dock att undervisningskvaliteten i lika hög grad beror på pedagogisk lämplighet som fördjupade akademiska kunskaper.

Förvaltningen har under de sista fyra åren arbetat med att försöka rekrytera fler lektorer till stadens gymnasieskolor. Det har dock visat sig vara svårt. Antalet disputerade i Sverige är förhållandevis lågt och möjligheterna att få anställning inom universitetsvärlden och/ eller näringsliv är inom många discipliner förhållandevis gott. Det gör att antalet sökande till de utlysta tjänsterna varit lågt. Sökbilden visar också att den pedagogiska kompetens, som är mycket viktig för att undervisa i gymnasieskolan, inte nödvändigtvis går hand i hand med lektorskompetensen.

I motionen föreslås att staden fortsätter sin satsning på att ge duktiga lärare vid stadens gymnasieskolor möjligheten att licentiera/doktorera som en karriärväg för lärare. Sådan satsning har sedan år 1999 pågått i utbildningsförvaltningens regi i samarbete med Lärarhögskolan. Intag gjordes 1999 och 2000. Satsningen har inneburit att 10 personer per omgång getts möjlighet att licentiera på halvfart, dvs. att på fyra år, mot normalt två år, genomgå en utbildning för avläggande av filosofie licentiatexamen. Samtliga har arbetat halvtid som gymnasielärare men med full lön. Kostnaden för satsningen blir sammanlagt ca 20 miljoner kronor. Förvaltningen kommer att låta utvärdera denna satsning under 2003, då den första gruppen forskarstuderande examineras.

Den pågående forskarutbildningen bör betraktas som en särskild satsning av försökskaraktär. Utbildningar för avläggande av licentiat- respektive doktorsexamen är omfattande och förvaltningen bedömer att det ej kan anses rimligt att fortsättningsvis bekosta så långa och kostsamma utbildningar. Det är särskilt tveksamt med tanke på att det inte finns, och inte heller kan finnas, villkor som gör att de som genomgår en sådan utbildning också stannar kvar inom stadens skolväsende. Det bör också noteras att studier för avläggande av filosofie doktorsexamen på halvtid tar åtta år.

Förvaltningen anser därför inte att staden bör fortsätta sin satsning på att låta gymnasielärare genomgå forskarutbildning med kommunal finansiering. Däremot anser förvaltningen att det kan vara värt att pröva andra grepp, t.ex. att ha generösare tjänstledighetstider och att möjliggöra för disputerade att ha dubbel anställning, dvs. anställning både på universitetet och på någon av stadens gymnasieskolor. Förvaltningen instämmer i att antalet lektorer bör öka och arbetar också utifrån det synsättet. Förvaltningen påpekar i detta sammanhang att man är på gång med att anställa en lektor i estetiska ämnen, med placering i S:t Eriks gymnasium.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, daterat den 10 november 2003, har i huvudsak följande lydelse.

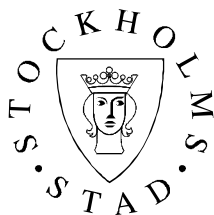
Lektorat är en tjänst inom gymnasieskolan som innehas av en person som har licentierat eller doktorerat. I Stockholms gymnasieskolor finns det ca 50 lektorer.

Försök har gjorts att rekrytera fler lektorer till stadens gymnasieskolor. Det har dock visat sig vara svårt. Antalet sökande har varit begränsat och i flera fall har de sökande saknat pedagogisk kompetens.

Hösten 1999 inleddes en forskarutbildning för lärare i samarbete med Lärarhögskolan i Stockholm. Syftet var dels att öka antalet lektorer i stadens gymnasieskolor, dels att skapa karriärvägar för stadens lärare. Intag gjordes 1999 och 2000. Satsningen har inneburit att 10 personer per omgång getts möjlighet att licentiera på halvfart, dvs. att på fyra år, mot normalt två, genomgå en utbildning för avläggande av filosofie licentiatexamen. Samtliga har arbetat halvtid som gymnasielärare men med full lön. Kostnaden för satsningen uppgår till ca 20 mnkr. En utvärdering av forskarutbildningen planeras göras av utbildningsnämnden.

Att öka antalet lektorer inom gymnasieskolan kan vara ett sätt att öka kvaliteten på undervisningen och därmed höja elevernas kunskapsnivå. Enlig stadsledningskontoret förefaller satsningen på forskarutbildning vara kostsam för staden och eftersom den omfattar förhållandevis få personer, får den inte särskilt stor spridningseffekt.

Kontoret menar att det även finns andra sätt att utveckla verksamheten och formerna för ökat samarbete mellan högskola och gymnasium. Vidare är det viktigt att kompetensutvecklingen av lärare optimeras både vad gäller kvalitet och kvantitet, med avseende på tillgängliga resurser.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2003:6

2003:6   Motion av Jan Björklund m.fl. (fp) om fler lektorer i gymnasieskolan

Antalet lektorer i gymnasieskolan bör ökas. Lektorstjänster behövs av två skäl; dels ökar den akademiska kvaliteten på undervisningen om fler lärare har högre akademisk utbildning; dels så skapar lektorstjänster karriärmöjligheter för duktiga lärare.

En lärare som vill göra karriär är idag hänvisad till att lämna undervisningen. Det måste bli möjligt att göra karriär i själva undervisningsområdet. Under förra perioden uttalade staden en klar vilja att öka antalet lektorer i gymnasiet. Det nya skolborgarrådet Erik Nilsson (s) uttalar sig emellertid mycket nedlåtande om lektorer i DN den 1 mars 2003. I uttalandet aviseras att Stockholm inte längre avser att satsa på att utveckla och anställa fler lektorer.

Det tar tid att öka andelen lektorer. Att utbilda nya lektorer tar flera år och stadens gymnasieskolor konkurrerar med universitet och högskolor om samma personer. Därför bör målet sättas långsiktigt. Under en tioårsperiod bör antalet lektorer öka så att ungefär var sjätte gymnasielärare i teoretiska ämnen är lektor.

I våra gymnasieskolor finns många duktiga gymnasielärare som skulle kunna utvecklas vidare till lektorer. Stockholms stad bör därför fortsätta sin satsning på att ge utvecklingsmöjligheter för dessa lärare att läsa in mer kunskaper på universiteten och licensiera/doktorera i respektive ämne.

Yrkanden:

1. att staden uttalar att var sjätte gymnasielärare i teoretiska ämnen år 2012 skall vara lektor

2. att staden fortsätter utvecklingsprogrammet för att låta duktiga ämneslärare läsa in lektorskompetens.

Stockholm den 3 mars 2003

Jan Björklund

Lotta Edholm

Ulf Fridebäck

Madeleine Sjöstedt

Ann-Katrin Åslund